

ODPIS

Sygn. akt VIII U 3456/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 r. w Poznaniu

odwołania **K. F., B. S.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 30 września 2015r., znak: (...)

nr (...)

w sprawie **K. F., B. S.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

oddala odwołania

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 września 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 w zw. z art. 13 pkt 1, art. 38 ust. 2, art. 68 ust. 1 lit. a, art. 88 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 963; dalej: ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych) oraz na podstawie art. 2, art. 22 § 1 k.p., art. 10 k.p.a., art. 83 § 1 k.c., stwierdził, że K. F. jako pracownik u płatnika składek B. S. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 16 lutego 2015 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż B. S. prowadzący pozarolniczą działalność (...) w Z., zgłosił od dnia 16 lutego 2015 r. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego K. F.. Umowę o pracę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisko specjalisty do reklamy i identyfikacji wizualnej firmy, z wynagrodzeniem zasadniczym brutto w kwocie 6.363,93 zł z K. F. zawarł w dniu 16 lutego 2015 r. Do szczegółowych obowiązków ubezpieczonej należało:

- dbałość o wizerunek firmy pod kątem identyfikacji wizualnej,

- zamawianie wykonania projektów reklamowych oraz ich kolportaż,
- zarządzanie publikacją materiałów reklamowych na stronach www oraz w prasie codziennej i branżowej,
- monitorowanie realizacji zleceń (recepja reklamy),
- monitorowanie aktualnych trendów w reklamie branżowej,
- monitorowanie działań konkurencji pod kątem reklamy,
- kontakt z klientem za pośrednictwem poczty elektronicznej i telefonicznej,
- obsługa zamówień materiałów eksploatacyjnych,
- zgłaszanie własnych propozycji i pomysłów innowacyjnych dotyczących ogólnego rozwoju firmy,
- dbałość o poprawne gospodarowanie przestrzenią magazynową,
- pomoc przy przygotowaniu towarów do wysyłki.

Ponadto K. F. miała uprawnienia do dokonywania zakupów materiałów biurowych i drobnego sprzętu w placówkach wskazanych przez pracodawcę, zamawiania towarów u dostawców zewnętrznych oraz udziału w szkoleniach, warsztatach i konferencjach, rozwijających kompetencje.

Dnia 16 lutego 2015 r. lekarz medycyny pracy wystawił K. F. zaświadczenie lekarskie wobec braku przeciwwskazań zdrowotnych i zdolności do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty od reklamy i identyfikacji wizualnej firmy oraz obsługi magazynu. Natomiast w piśmie z dnia 11 września 2015 r. lekarz wskazał, iż ubezpieczona była rejestrowana i w tym samym dniu odbyła się w dniach 7 stycznia 2015 r. i 19 lutego 2015 r. Z kolei dnia 16 lutego 2015 r. K. F. odbyła instruktaż ogólny w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, a w dniach 16 do 17 lutego 2015 r. odbyła instruktaż stanowiskowy na stanowisku pracy jako specjalista od reklamy i identyfikacji wizualnej przeprowadzony przez B. S.. Płatnik składek wypłacił wynagrodzenie za 02.2013 r. w kwocie 3.181,47 zł, za 03.2015 r. w kwocie 1.484,68 zł oraz wykazał czas niezdolności do pracy za okres od dnia 9 marca 2015 r. do dnia 10 kwietnia 2015 r. Organ rentowy ustalił także, iż w chwili zatrudnienia biuro i magazyn znajdowały się na jednym poziomie w budynku przy ulicy (...) w Z.. Biuro było wyposażone w komputer przenośny, materiały reklamowe, drukarkę, biurko, fotel, sofę. Natomiast pomieszczenie magazynowe było wyposażone w regały przemysłowe na części zamienne. Elementy o dużych gabarytach bądź ciężarze leżały na podłodze. K. F. otrzymała od pracodawcy środki i materiały do prezentacji ofert dla kontrahentów handlowych, jak informatory, reklamy, reklamówki, broszury, nośniki elektroniczne, aparat fotograficzny. W toku postępowania wyjaśniającego B. S. wskazał, iż ubezpieczona miała otrzymywać wynagrodzenie brutto w wysokości 6.362,93 zł. Ponadto w początkowym okresie zatrudnienia, przygotowanie się do pracy miało przebiegać pod osobistym nadzorem płatnika, a następnie ubezpieczona miała wykonywać powierzone obowiązki w zakresie: przygotowywania reklam, obróbki komputerowej zdjęć części, przygotowywania i realizacji ulotek reklamowych, przygotowania materiału do prowadzonego sklepu internetowego, zapoznanie się z branżą na stronie www oraz zapoznanie się z posiadanymi materiałami reklamowymi.

W ocenie Zakładu brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających rzeczywiste wykonywanie pracy przez K. F., gdyż zeznania płatnika składek B. S. nie stanowią wiarygodnego materiału dowodowego. W konsekwencji organ rentowy uznał, iż K. F. nie świadczyła pracy na rzecz pracodawcy (...) B. S.. Pracodawca ustalając wynagrodzenie w kwocie 6.362,93 zł działał w celu wyłudzenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W związku z wykonywanymi czynnościami K. F. nie podpisywała żadnych dokumentów, nie została upoważniona do podpisywania sporządzonych dokumentów związanych z zakresem obowiązków. Ponadto w okresie niezdolności K. F. płatnik nie zatrudnił żadnej osoby. B. S. zawiesił prace na stanowisku K. F. do czasu powrotu w/w do pracy.

Zdaniem Zakładu umowa o pracę została zawarta dla pozoru, a jej rzeczywistym celem nie było zatrudnienie, lecz uzyskanie świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Między stronami nie nastąpiło faktyczne nawiązanie stosunku pracy, a tym samym nie nastąpił skutek wynikający z systemu prawa ubezpieczeń społecznych w postaci podlegania pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu. W toku postępowania wyjaśniającego organ rentowy ustalił także, iż w okresie od 30 sierpnia 2010 r. do 24 stycznia 2015 r. K. F. była zatrudniona w Agencji (...) z podstawą wymiaru składek średnio w kwocie 2.500,00 zł. W ramach zatrudnienia ubezpieczona wykonywała usługi dla (...) B. S. w formie ulotek reklamowych, tabliczek oznaczeniowych, naklejek oraz wizytówek. Powyższe wskazuje zatem, iż umowa o pracę została zawarta dla pozoru a fikcyjne zatrudnienie w (...) będącej w ciąży dawało K. F. możliwość korzystania ze świadczeń w postaci zasiłku chorobowego a następnie zasiłku macierzyńskiego wypłacanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 2 listopada 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **K. F.** złożyła odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie lub zmianę poprzez ustalenie, że jako pracownik u płatnika składek B. S. prowadzącego działalność gospodarczą polega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 16 lutego 2015 r.

W uzasadnieniu podniosła, iż od dnia 16 lutego 2015 r. faktycznie rozpoczęła wykonywanie pracy na powierzonym jej stanowisku specjalisty od reklamy i identyfikacji wizualnej firmy. Jej obowiązki pracownicze na zajmowanym stanowisku pracy zostały szczegółowo określone w pisemnym zakresie obowiązków. Praca odwołującej polegała m.in. na nawiązywaniu kontaktów z potencjalnymi klientami, przedstawianiu ofert handlowych, zamieszczanie ogłoszeń, realizowanie zamówień klienta, sprzedaż towaru przez internet, zajmowanie się reklamą firmy, opracowywanie nowych ulotek reklamowych, zleceniem druku gotowych projektów ulotek do druku, przygotowywanie zdjęć i rysunków maszyn i części pod kątem ich prezentacji na stronach www, projektami tabliczek informacyjnych. Ubezpieczona powierzone jej obowiązki wykonywała w czasie i w miejscu wskazanym przez pracodawcę, tj. w siedzibie firmy i pod kierownictwem B. S. w zamian za co otrzymywała wynagrodzenie. Płatnik składek nie miał żadnego interesu w pozornym zatrudnieniu ubezpieczonej. Ponadto w chwili podjęcia zatrudnienia odwołująca nie była w ciąży. Natomiast charakter prowadzonej działalności powodował, że w okresie od podpisania umowy i podjęcia pracy do dnia przejścia na zwolnienie chorobowe K. F. miała jedynie telefoniczny lub pisemny kontakt z klientami. Zakupiony towar wysyłany był bezpośrednio z magazynów lub od producenta za pośrednictwem poczty lub firm kurierskich. Ubezpieczona posiadała niezbędne kwalifikacje i doświadczenie do wykonywania pracy, gdyż przed podpisaniem umowy, była zatrudniona w Agencji (...), gdzie zajmowała się projektami graficznymi i reklamą. Ponadto pierwsza wizyta odwołującej u lekarza, podczas której dowiedziała się o ciąży miała miejsce dnia 9 marca 2015 r., a więc już po zawarciu umowy o pracę. Ze względu na to, iż odwołująca już wcześniej poroniła i zachodziło ryzyko ponownego poronienia, odwołująca była zmuszona skorzystać ze zwolnienia chorobowego. Ryzyko to wzrosło, gdy podobnie, jak w przypadku pierwszej ciąży, pojawiły się plamienia. W związku z podjęciem zatrudnienia, odwołująca miała zapoznać się z asortymentem oferowanym do sprzedaży, stanami magazynów oraz organizacją logistyczną, gdyż firma płatnika składek zajmuje się sprzedażą maszyn i urządzeń oraz części zamiennych do maszyn. W głównej mierze działalność ta polega na sprzedaży wysyłkowej, poprzez zamieszczanie ogłoszeń na stronach internetowych, jak (...) i (...). Zdaniem odwołującej nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli złożonych przez nią i płatnika składek, bowiem jako pracownik podjęła pracę i ją wykonywała, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Ze względu jednak na to, iż pojawiło się zagrożenie dla życia płodu zmuszona była udać się na zwolnienie chorobowe. Zdaniem odwołującej podnoszone przez organ rentowy argumenty dotyczące nie zatrudnienia przez pracodawcę nowego pracownika w jej miejsce są niezasadne, gdyż trudno w krótkim czasie znaleźć odpowiednią osobę, która posiadałaby wiedzę i doświadczenie, nie wiedząc przy tym na jak długo ubezpieczona pozostanie na zwolnieniu lekarskim. Zdaniem odwołującej Zakład winien ustalić to czy praca była świadczona, a nie jaki był cel świadczenia pracy. /vide odwołanie k. 2-7 akt VIII U 3456/15/

Dnia 2 listopada 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **B. S.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie lub zmianę poprzez ustalenie, że jako pracownik u płatnika składek B. S. prowadzącego

działalność gospodarczą polega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 16 lutego 2015 r.

W uzasadnieniu wskazał, iż w okresie od dnia 16 lutego 2015 r. do dnia 6 marca 2015 r. ubezpieczona zapoznawała się z rynkiem branży maszyn i części do maszyn budowlanych pod kątem ich reklamy i rozwoju firmy, zapoznawała się funkcjonowaniem firmy oraz jej asortymentem, przygotowywała zdjęcia i rysunki maszyn i części pod kątem ich prezentacji na stronach www i allegro oraz rozpoczęła pracę nad podstawowymi materiałami informacyjnymi na temat firmy – projektem tabliczki informacyjnej, obróbką zdjęć i rysunków maszyn.

Po tym okresie zgodnie z zakresem obowiązków odwołująca miała m.in. nawiązywać kontakty z potencjalnymi klientami, przedstawiać im oferty handlowe, zamieszczać ogłoszenia, realizować zamówienia klientów, sprzedawać towar przez internet, zajmować się reklamą firmy, opracowywaniem nowych ulotek reklamowych, zlecaniem wydruku gotowych projektów ulotek. Powierzone jej obowiązki wykonywała w czasie i miejscu wskazanym przez pracodawcę. Ponadto ubezpieczona posiadała niezbędne kwalifikacje i doświadczenie do wykonywania pracy. Wykonywała swoją pracę osobiście w siedzibie pracodawcy przy ulicy (...) w Z.. Odwołujący zaznaczył, iż w toku postępowania organ rentowy pominął przedstawione dowody w postaci wydruków zdjęć asortymentu oraz zeznania świadka P. S.. Odwołujący zaznaczył, iż umowa o pracę nie była pozorna, gdyż K. F. w dniu zawarcia umowy o pracę była zdolna do jej świadczenia i nie była w ciąży. Posiadała także stosowne wykształcenie i umiejętności oraz doświadczenie zawodowe predestynujące ją do wykonywania tego rodzaju pracy. Płatnik składek zaznaczył również, iż odwołująca po uzyskaniu pozytywnego zaświadczenia lekarza medycyny pracy z dnia 1 października 2015 r. wróciła do pracy i pracodawca przejawia duże zadowolenie z efektywności pracy oraz zaangażowanie w powierzone obowiązki. /vide odwołanie k. 2-7 akt VIII U 3457/15/

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołań. /vide odwołania k. 38-39 akt VIII U 3456/15/

Zarządzeniem z dnia 1 grudnia 2015 r. sprawę o sygn. VIII U 3457/15 połączono ze sprawą o sygn. VIII U 3456/15, na podstawie art. 219 kpc, celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. /vide zarządzenie k. 37 v akt VIII U 3457/15/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 2010 r. B. S. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą I. M.. Początkowo biuro przedsiębiorstwa mieściło się w hali magazynowej przy ulicy (...) w Z.. We wrześniu 2015 r. biuro przeniesiono do pomieszczenia wydzielonego w budynku mieszkalnym przy ulicy (...).

dowód: zeznania odwołującej (k. 156); zeznania odwołującego (k. 156)

We wrześniu 2013 r. odwołujący był zainteresowany zatrudnieniem M. O. do obsługi sprzedaży internetowej, monitorowania cen konkurencji oraz dbania o grafikę na stronie internetowej i o poligrafię. Była wówczas mowa o wynagrodzeniu w kwocie 3.000 zł netto, bez precyzowania charakteru umowy, na podstawie której M. O. miał być zatrudniony.

Ostatecznie do zawarcia umowy nie doszło, gdyż M. O. przeprowadził się do T..

dowód: zeznania świadka M. O. (k. 142v); zeznania odwołującego (k. 156)

W 2007 r. K. F. ukończyła studia wyższe na Akademii (...) w zakresie projektowania graficznego.

W okresie od dnia 30 sierpnia 2010 r. do dnia 24 stycznia 2015 r. K. F. była zatrudniona w Agencji (...) jako grafik komputerowy, za wynagrodzeniem 1.850 zł netto. Jako pracownik Agencji (...) w latach 2012/2013 K. F. wykonywała dla B. S. wizytówki, plansze pod fotografowanie części z logo, ulotki oraz folder reklamowy. Koszt przygotowania tego folderu wyniósł kilkaset złotych.

dowód: akta osobowe odwołującej (k. 97); zeznania odwołującej (k. 156)

W 2014 r. odwołująca zaszła w ciążę po raz pierwszy. W grudniu 2014 r. poroniła i do stycznia 2015 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Odwołująca nie była wówczas hospitalizowana, nie korzystała z pomocy psychiatry. Po poronieniu miała krwawienia i odczuwała ból fizyczny przez kilka tygodni. Początkowo nie miesiączkowała; okres pojawił się dopiero w późniejszym czasie. Po powrocie do pracy w Agencji (...) pracodawca wypowiedział K. F. umowę o pracę.

Pod koniec 2014 r. odwołująca prowadziła z B. S., z którym pozostawała w związku od 2012/2013 r., rozmowy dotyczące współpracy w ramach prowadzonej przez odwołującego pozarolniczej działalności gospodarczej. Odwołująca proponowała w ramach współpracy otwarcie sklepu internetowego, sklepu stacjonarnego w dużym mieście, a także przygotowanie reklam, folderów reklamowych i zmianę szaty graficznej. W trakcie rozmów odwołująca zaproponowała przyznanie jej wynagrodzenia w kwocie 4.500 zł netto.

dowód: dokumentacja medyczna (k. 145); zeznania odwołującej (k. 156)

Ostatecznie, umową o pracę z dnia 16 lutego 2015 r. odwołująca została zatrudniona w I. M. na stanowisku specjalisty od reklamy i identyfikacji wizualnej firmy w pełnym wymiarze czasu pracy. Wynagrodzenie odwołującej zostało ustalone w wysokości 6.362,93 zł brutto. Jako datę rozpoczęcia pracy wskazano dzień 16 lutego 2015 r.

Dnia 16 lutego 2015 r. B. S. przekazał K. F. pisemny zakres obowiązków obejmujący w części szczegółowej:

- dbałość o wizerunek firmy pod kątem identyfikacji wizualnej,
- zamawianie wykonania projektów reklamowych oraz ich kolportaż,
- zarządzanie publikacją materiałów reklamowych na stronach www oraz w prasie codziennej i branżowej,
- monitorowanie realizacji zleceń (recepcja reklamy),
- monitorowanie aktualnych trendów w reklamie branżowej,
- monitorowanie działań konkurencji pod kątem reklamy,
- kontakt z klientem za pośrednictwem poczty elektronicznej i telefonicznej,
- obsługa zamówień materiałów eksploatacyjnych,
- zgłaszanie własnych propozycji i pomysłów innowacyjnych dotyczących ogólnego rozwoju firmy,
- dbałość o poprawne gospodarowanie przestrzenią magazynową,
- pomoc przy przygotowaniu towarów do wysyłki.

Odwołującej była uprawniona do dokonywania zakupów materiałów biurowych i drobnego sprzętu w placówkach wskazanych przez pracodawcę, zamawiania towarów u dostawców zewnętrznych oraz udziału w szkoleniach, warsztatach i konferencjach, rozwijających kompetencje.

W związku z zatrudnieniem, dnia 16 lutego 2015 r. odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego.

Dnia 16 lutego 2015 r. odwołująca odbyła szkolenie wstępne w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Było to szkolenie ogólne, nie przeprowadzono instruktażu stanowiskowego. W tym samym dniu odwołującej wystawiono

zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty od reklamy i identyfikacji wizualnej firmy i obsługa magazynu.

dowód: druki ZUS ZUA (k. 83-86); zaświadczenie o szkoleniu BHP w aktach osobowych (k. 97); zaświadczenie lekarskie z dnia 16.02.2015 r. (k. 82); zeznania świadka J. F. (k. 156)

W związku z zatrudnieniem u B. S. odwołująca codziennie podpisywała listę obecności. Pracę miała wykonywać od godziny 8 do godziny 16. Przez pierwsze 2-3 dni miała zapoznać się z branżą, przejrzeć katalogi, strony internetowe, zapoznać się z magazynem.

W dalszej kolejności odwołująca miała zająć się projektowaniem tabliczki reklamowej na drzwi oraz fotografowaniem części przeznaczonych do sprzedaży. Odwołująca miała wykonać nie tylko zdjęcia, ale również zająć się ich obróbką i katalogowaniem do wykorzystywania w materiałach reklamowych oraz przy ekspozycji na stronie internetowej Allegro. Natomiast samym umieszczaniem zdjęć na stronie Allegro zajmował się odwołujący. Zadaniem odwołującej miała być także praca nad nową szatą graficzną strony. Przy wykonywaniu pracy odwołująca miała do dyspozycji znajdujący się w biurze laptop z oprogramowaniem G..

dowód: lista płac (k. 89-95); lista obecności (k. 96); zeznania świadków: T. D. (k. 143), P. S. (k. 156); zeznania odwołującej (k. 156)

Od dnia 9 marca 2015 r. odwołujący była niezdolna do pracy w związku z ciążą, która została potwierdzona w trakcie wizyty lekarskiej w tym dniu. Przewidywany termin porodu został ustalony na dzień 13 listopada 2015 r.

Przez pierwsze 2-3 miesiące ciąży odwołująca miała wymioty, nudności, bóle podbrzusza i plamienia. W dokumentacji medycznej aż do wizyty dnia 23 września 2015 r. pojawiają się zapisy świadczące o dolegliwościach doświadczanych przez odwołującą, w tym zagrożeniu poronieniem i zagrożeniu przedwczesnym porodem.

dowód: karta ciąży (k. 64-81); dokumentacja medyczna (k. 145); zeznania odwołującej (k. 156)

Z dniem 1 października 2015 r. odwołująca zdecydowała się na powrót do pracy w I. M., w związku z uzyskaniem od lekarza medycyny pracy orzeczenia o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku specjalisty ds. reklamy i identyfikacji wizualnej firmy. Natomiast zaświadczenie lekarskie z dnia 30 września 2015 r., stanowiące podstawę wydania w/w orzeczenia, zostało wystawione przez Z. S., matkę B. S..

dowód: zaświadczenie lekarskie z dnia 01.10.2015 r. (k. 23, 82)

Swoje obowiązki odwołująca miała wykonywać w biurze, w budynku mieszkalnym przy ulicy (...). Odwołująca miała pracować w godzinach od 8 do 16 i zajmować się m.in. oklejaniem paczek, które przygotowywał B. S., pisaniem maili do klientów o zmianie adresu oraz projektowaniem wizytówki. Odwołująca miała rozpocząć także projekt ulotki i projekty zmiany szaty graficznej strony.

dowód: zeznania odwołującej (k. 156)

W związku z prowadzoną działalnością odwołujący w okresie od stycznia 2015 r. do czerwca 2015 r. wykazał:

- 01.2015 r. – dochód 6.742,25 zł,
- 02.2015 r. – strata 21.765,43 zł,
- 03.2015 r. – dochód 2.102,66 zł,
- 04.2015 r. – dochód 33.198,19 zł,
- 05.2015 r. – strata 7.058,52 zł,

- 06.2015 r. – dochód 7.129,43 zł.

Działalność odwołującego przyniosła w 2014 r. przychód w kwocie 807.690,70 zł, a dochód w kwocie 84.276,90 zł, natomiast w 2015 r. przychód w kwocie 716.470,74 zł, a koszty (wydatki, wynagrodzenia) w kwocie 655.512,83 zł.

dowód: zestawienie przychodów i kosztów (k. 31); zeznanie podatkowe za 2014 r. (k. 32-37); zestawienie przychodów za lata 2014-2015 (k. 109-110)

Dnia 2 września 2016 r. odwołujący zakupił sklep internetowy.

dowód: zeznania odwołującego (k. 156), faktura (k. 151)

B. S. nie zatrudniał innego pracownika ani przed zatrudnieniem K. F., ani w trakcie jej absencji chorobowej i urlopu macierzyńskiego.

dowód: zeznania odwołującego (k. 156)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: zeznań świadków M. O., P. S., T. D. i J. F., zeznań odwołujących: K. F. i B. S. oraz dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i aktach sprawy niniejszej.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zawarte w aktach pozwanego organu rentowego oraz w aktach niniejszej sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ich autentyczność i wiarygodność nie była kwestionowana przez strony postępowania, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Dlatego dokumentom tym dano wiarę i na ich podstawie poczyniono ustalenia faktyczne. Także wszelkie dokumenty prywatne Sąd wziął pod uwagę, nie powziawszy zastrzeżeń co do ich autentyczności i wartości dowodowej, wobec faktu, że żadna ze stron w toku postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Sąd uwzględnił także zdjęcia części oraz ich rysunki techniczne, jednakże na ich podstawie nie sposób stwierdzić, czy faktycznie zostały one wykonane przez odwołującą. Brak jest bowiem na nich oznaczenia czy podpisu charakteryzującego K. F.. Jako mało wiarygodne Sąd ocenił również zaświadczenie lekarskie z dnia 30 września 2015 r. wystawione przez Z. S., będącą matką B. S..

Za wiarygodne Sąd uznał **zeznania świadków**, które są spójne i tworzą logiczną całość. Jednakże z zeznań tych nie wynika jakie obowiązki wykonywała odwołująca w ramach zawartej umowy o pracę. Świadkowie potwierdzili tylko, iż widzieli obecność odwołującej w biurze i magazynie, gdzie chodziła między regałami. Nie widzieli przy tym odwołującej przy pracy.

Zeznaniom odwołujących Sąd dał wiarę odnośnie do okoliczności związanych z prowadzeniem rozmów odnośnie współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej przez B. S.. Natomiast jako niewiarygodne Sąd ocenił zeznania co do zawarcia umowy o pracę oraz jej realizacji przez K. F.. Odwołujący nie przedstawili bowiem żadnych miarodajnych dowodów pozwalających na ustalenie, iż faktycznie K. F. wykonywała umowę o pracę na stanowisku specjalisty od reklamy i identyfikacji wizualnej firmy. Trudno zgodzić się z tym, iż firma, która uzyskuje dochód w styczniu 2015 r. nieco ponad 6.000 zł decyduje się na zatrudnienie pracownika za wynagrodzeniem 6.362,93 zł brutto, a więc prawie odpowiadającemu wysokości dochodu. Nadmienić przy tym należy, iż już w następnym miesiącu firma przyniosła stratę rzędu ponad 21.000 zł. Na uwagę zasługuje również fakt, iż będąc w ciąży odwołująca odczuwała dolegliwości oraz dyskomfort z tym związany, jak częste nudności, wymioty. Ponadto pojawiły się krwawienia, co z uwagi na wcześniejsze poronienie wymagało stałej kontroli ze strony specjalisty. Nie można przy tym się zgodzić, iż stan zdrowia odwołującej nie był na tyle poważny by mogła ona swobodnie wykonywać pracę w ramach zawartej umowy. Płatnik składek dotychczas nie zatrudniał pracownika, ani nie zatrudnił nikogo na czas nieobecności odwołującej. Wątpliwości budzi również to, że B. S., który chciał zatrudnić pracownika już w 2013 r., zdecydował się na zatrudnienie odwołującej dopiero w lutym 2015 r. Kiedy zaś odwołująca zaczęła korzystać z długotrwałego zwolnienia lekarskiego i urlopu macierzyńskiego, to – mimo twierdzonego przez siebie zapotrzebowania na pracownika –

nie zatrudnił nikogo innego na czas tej nieobecności. Przedstawione okoliczności, relacja prywatna łącząca oboje odwołujących, okoliczności dotyczące zawarcia umowy o pracę, w tym charakter pracy, wysokość przyznanego wynagrodzenia, krótki okres rzekomej pracy – wskazują niezawodnie, że rzeczywistym powodem zawarcia umowy o pracę była chęć uzyskania przez odwołującą świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy organ rentowy zasadnie uznał, że K. F. jako pracownik u płatnika składek B. S. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 16 lutego 2015 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Ponadto zgodnie z art. 11 ust. 1 w/w ustawy osoby te obowiązkowo podlegają ubezpieczeniu chorobowemu.

Definicja pojęcia „pracownik” zawarta została w art. 2 k.p., zgodnie z którym za pracownika uważa się osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Zgodnie z art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Natomiast zgodnie z art. 11 k.p. nawiązanie stosunku pracy oraz ustalenie warunków pracy i płacy, bez względu na podstawę prawną tego stosunku, wymaga zgodnego oświadczenia woli pracodawcy i pracownika.

Użyty w art. 2 k.p. zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem, a pracodawcą więzi prawnej, która jest warunkiem koniecznym, a zarazem wystarczającym, dla przyznania danej osobie statusu pracownika. Tą więzią jest pozostawanie w stosunku pracy, o którym mowa w przytoczonym powyżej.

Stosunek pracy uzewnętrznia wolę umawiających się stron, z których jedna deklaruje wolę świadczenia pracy natomiast druga stworzenie stanowiska pracy i zapewnienie świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Samo zawarcie umowy o pracę nie stanowi przesłanki nawiązania pracowniczego stosunku ubezpieczenia społecznego, taką przesłanką jest zatrudnienie rozumiane jako wykonywanie pracy w stosunku pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2000 r., II UKN 692/99). Choć zatem – według art. 11 k.p. - dla nawiązania stosunku pracy niezbędnymi, a według art. 26 k.p. wystarczającymi, są zgodne oświadczenia woli pracodawcy i pracownika, to dla objęcia ubezpieczeniem społecznym jest istotne to, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do dania mu pracy, oraz to czy zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany. Innymi słowy, celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być, więc faktyczna realizacja treści stosunku pracy w granicach zakreślonych zawartą umową.

W obowiązującym orzecznictwie dużo uwagi poświęca się kwestii podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Wskazuje się m.in., iż do ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, takich jak zawarcie umowy o pracę, przygotowanie zakresu obowiązków, zgłoszenie do ubezpieczenia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki stron stosunku pracy i to czyniły (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 lutego 2013 r., III AUa 1432/12). Warunkiem powstania pracowniczego ubezpieczenia społecznego jest istnienie faktycznego stosunku pracy. O ważności stosunku pracy decyduje to, czy oświadczenia woli zawarte w umowie o pracę łączącej strony nie zawierają wad, które powodowałyby ich nieważność, bądź bezskuteczność. Dla ustalenia, że doszło do powstania pomiędzy stronami stosunku pracy, nie jest wystarczające spełnienie warunków formalnych zatrudnienia, takich jak podpisanie umowy o pracę, zgłoszenie do ubezpieczenia, a konieczne jest ustalenie, że strony miały zamiar wykonywać obowiązki wynikające z umowy o pracę i to czyniły. Zgodnie z dyspozycją art. 22 k.p. stosunek pracy charakteryzuje się pewnymi szczególnymi cechami: konieczność osobistego wykonywania pracy, podporządkowanie pracodawcy, wykonywanie pracy na jego rzecz i ryzyko oraz odpłatność pracy. Istotą stosunku pracy jest zatem, aby m.in. praca odbywała się pod kierownictwem pracodawcy i by pracownik stosował się do

jego poleceń związanych zwłaszcza z organizacją i przebiegiem pracy. Świadcząc umowę o pracę pracownik jest podporządkowany pracodawcy, co do czasu, miejsca i sposobu jej wykonywania. Stosunek pracy jest stosunkiem zobowiązaniowym uzewnętrzniającym wolę umawiających się stron. Po stronie pracownika musi zatem istnieć chęć świadczenia pracy oraz możliwość jej świadczenia, a po stronie pracodawcy potrzeba zatrudnienia i korzystania z tej pracy za wynagrodzeniem (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 października 2014 r., III AUa 25/14).

Nie podlega pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu osoba, która zawarła umowę o pracę dla pozorów, a więc w sytuacji, gdy przy składaniu oświadczeń woli obie strony miały świadomość, że osoba ta, określona w umowie jako pracownik, nie będzie świadczyć pracy, a druga strona, określona w umowie jako pracodawca, nie będzie z tej pracy korzystać. Pozorność umowy wzajemnej w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. występuje wówczas, gdy strony umowy składając oświadczenia woli nie zamierzają osiągnąć skutków, jakie prawo wiąże z wykonywaniem tej umowy. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem (art. 22 § 1 k.p.). O tym, czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne zawarcie (podpisanie) umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2008 r., I UK 223/07, wyrok z dnia 5 października 2006 r., I UK 120/06, M. Raczkowski, „Pozorność w umownych stosunkach pracy”, Lexis-Nexis, Warszawa 2010, s. 200-202).

„Dla stwierdzenia, że podporządkowanie pracownika pracodawcy występuje w treści stosunku prawnego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązek przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń powierzonych, wykonywanie pracy zmianowej i stała dyspozycyjność, dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika”. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 23 października 2013 r., III AUa 226/13)

Mając na uwadze ustalony w sprawie stan faktyczny Sąd uznał, że pomiędzy odwołującą K. F. a płatnikiem składek B. S. nie doszło do nawiązania stosunku pracy.

Odwołujący nie przedstawili dowodów pozwalających na przyjęcie, iż dnia 16 lutego 2015 r. odwołującą podjęła realizację czynności wynikających z zawartej umowy o pracę. Odwołująca przedstawiła wyłącznie zdjęcia części do maszyn oraz rysunki techniczne, którymi handlował B. S.. Zdjęcia te nie są opisane, a zatem niemożliwa jest identyfikacja osoby je wykonującej. W ocenie Sądu również zeznania przesłuchanych świadków nie odzwierciedlają faktycznie wykonywanych przez odwołującą obowiązków. Wynika z nich tylko, iż odwołująca była widziana na magazynie, ale świadkowie nie potrafili wskazać jakie wykonywała czynności.

Trudno dać wiarę temu, że przedsiębiorca, który w styczniu 2015 r. uzyskuje dochód na poziomie nieco powyżej 6.000 zł decyduje się na zatrudnienie pracownika za wynagrodzeniem 6.362,93 zł brutto, a więc prawie odpowiadającemu wysokości dochodu. Nadmienić przy tym należy, iż już w następnym miesiącu firma przyniosła stratę rzędu ponad 21.000 zł. Powyższe wskazuje na to, że przedsiębiorstwo prowadzone przez płatnika składek nie uzyskiwało na tyle wysokich dochodów, by zasadne było zatrudnienie pracownika za tak wysokim wynagrodzeniem.

Co prawda B. S. już w 2013 r. chciał zatrudnić M. O., ale kiedy do zawarcia umowy nie doszło (z przyczyn osobistych leżących po stronie M. O.), to nie zatrudnił nikogo na to miejsce aż do dnia zatrudnienia odwołującej, tj. dnia 16 lutego 2015 r.

Istotne w sprawie jest to, iż odwołująca w grudniu 2014 r. poroniła, co skutkowało zrozumiałymi dolegliwościami somatycznymi i cierpieniem psychicznym. W kolejnej ciąży odwołująca również odczuwała dolegliwości oraz

dyskomfort z tym związany, jak częste nudności i wymioty. Ponadto pojawiły się krwawienia, co z uwagi na wcześniejsze poronienie wymagało stałej kontroli ze strony specjalisty. Niepodobna zatem przyjąć, by stan zdrowia odwołującej pozwalał na swobodne wykonywanie pracy w ramach zawartej umowy. Podkreślić przy tym należy, iż płatnik składek dotychczas nie zatrudniał pracownika, jak również nie zatrudnił nikogo na czas zastępstwa odwołującej.

Odwołujący wskazywali również, iż ich zamiarem było otwarcie sklepu internetowego i sprzedaż w nim części do maszyn. Nie wskazali jednak powodów, dla których B. S. dokonał zakupu sklepu internetowego dopiero latem 2016 r., skoro miał on stanowić główne miejsce sprzedaży. Na uwagę zasługuje przy tym fakt, iż odwołujący rozmawiali o współpracy już pod koniec 2014 r.

Natomiast dnia 1 października 2015 r. – ***czyli tuż po wydaniu przez organ rentowy skarżonej decyzji, będącej rezultatem prowadzonego postępowania wyjaśniającego*** – odwołująca miała powrócić do pracy, będąc już w bardzo zaawansowanej ciąży. Na potwierdzenie zdolności do świadczenia pracy odwołująca pracy przedłożyła zaświadczenie lekarskie z dnia 30 września 2015 r. wystawione przez Z. S., matkę B. S.. W ocenie Sądu powyższe zaświadczenie należy ocenić jako mało wiarygodne, zważywszy na ogólny stan zdrowia odwołującej w trakcie ciąży. W toku postępowania K. F. wskazywała, iż miała wymioty, nudności. Pojawiły się również bóle podbrzusza i plamienia. Na tej podstawie niepodobna uznać, że od dnia 23 września 2015 r. (32 tydzień ciąży, zapis w dokumentacji lekarskiej „Poród przedwczesny zagrażający (...) Oszczędzający tryb życia”) do dnia 30 września 2015 r. stan zdrowia odwołującej poprawił się na tyle, by była w stanie wykonywać pracę umówioną, zgodnie z umową z dnia 16 lutego 2016 r. przez 8 godzin dziennie.

W związku z powyższym należy zaakceptować stanowisko organu rentowego, że stron nie łączyła umowa o pracę. Sąd zakwestionował ważność umowy przyjmując, że nie powstał na jej podstawie stosunek prawny charakteryzujący się cechami stosunku pracy, o których stanowi art. 22 § 1 k.p. Umowę o pracę podpisaną przez strony dnia 16 lutego 2015 r. należy cenić jako umowę pozorną, zawartą bez zamiaru jej realizacji. Zawarcie umowy o pracę jest dopuszczalne na zasadzie swobody umów. W sytuacji jednak, gdy powoduje powstanie skutków na zewnątrz, na przykład w zakresie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, organ rentowy jest uprawniony do badania tego, czy zawarcie takiej umowy a tym samym zgłoszenie do ubezpieczeń było zgodne z rzeczywistym stanem, czy też fikcyjne, pozorne, analizowania tego, jaki był cel stworzenia tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 58 k.c.).

Przede wszystkim należy wskazać na brak dowodów na wykonywanie pracy przez odwołującą, w zakresie wynikającym z umowy o pracę. Okoliczności sprawy wskazują także na to, iż zawarcie umowy nie miało na celu realizacji jej zobowiązań, ale wyłącznie uzyskanie tytułu do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Domniemane wykonywanie pracy przez odwołującą przez niecały miesiąc miało stworzyć wrażenie, że umowa jest realizowana, a zatem nie jest umową pozorną. Zgodnie z art. 83 § 1 k.c., nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych i jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Istotne znaczenie ma niezgodność między aktem woli a jego uzewnętrznieniem.

W związku z powyższym, na podstawie wyżej wymienionych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołania K. F. i B. S. od decyzji organu rentowego z dnia 30 września 2015 r.

/-/ Maciej Nawrocki